

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Dalmady Győző emléktáblájának leleplezése*

Forrás:

Budapesti Hirlap

Bp.

1922. 4. 12

Osztályozás

Tárgy

725.94

Hely

Idő

"1922"

Személy

Dalmady Győző emléktáblájának leleplezése.

Boöthy Zsolt az ő ismert klasszikus tömörségű találó jellemzésével aképp ismerteti *Dalmady Győzőt*, hogy a nagy költészetbe ő a szeretetnek, hazaszeretetének, emberszeretetének, családi szeretetének őszinte, egyszerű, de igazságában, közveletlenségében megillető hangjával olvadt. — s a költőt a Kisfaludy-Társaságban a „mi lírikusunknak“, a miénknék mondotta. Ez a meleg szeretet visszazárl a költőre, ha dalait olvassuk. Ez a szeretet él vármegyében, a magyar szabadság s az alkotmány törhetetlen védelmezőjében, melynek életével a költő összeforrott, melynek közéletét, hazafiságát, a Vármegyeházát örömben, bánatban annyiszor megénekelte, prózában is dicsőítette.

Pest vármegye vezető egyéniségei, élükön Agoraszó Tivadár alispánnal, a költő halála után mozgalmat indítottak, hogy a Vármegyeházára, hol a költő lakott, munkássága és boldogsága tanyáján emléktáblát alkalmazzanak.

Az emlékmű most készült el s az ősi székház Semmelweis-utcai homlokzatán a kapu mellett helyeztetett el. Mencsik Károly által bronzba öntött domborművű képe a költőnek a hetvenes évekből a régi vármegyeháza köveiből vett vörös márvány keretben, Horvay János értékes és művészi alkotása ezzel a sokat jelentő felirattal:

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye közönsége állította e táblát annak emlékeztére, hogy

Dalmady Győző

a szabadság és szerelem költője s az árvák atyja negyven évig lakott a vármegye székházában s egész életében a hazafiság és emberség harcosa volt.

Az emlékművet ma közgyűlés keretében, a tisztikar és nagy ünnepi közönség jelenlétében, ünnepi módon leplezték le. A közgyűlés tárgysorozatának többi részéről más helyen tudósítunk. Megjelen-

tek a vallás- és közoktatásügyi miniszter képviselőjében *Pekár Gyula* államtitkár és *Nagy Árpád* miniszteri tanácsos, az irodalmi osztály vezetője, a Magyar Tudományos Akadémia részéről *Herczeg Ferenc*, a Kisfaludy-Társaság részéről *Sajó Sándor*, a Petőfi-Társaság részéről *Pekár Gyula* elnök, *Ferenczy Zoltán* alelnök, a Magyar Irodalmi Társaság részéről *Koroda Pál*. Résztvettek az ünnepen tovább a költő verseinek idegen fordítói közül, kik körülünkben időznek, mint *Ruszdölői közlő* görög főkonzul, Erzsébet királyné volt görög nyelvmestere, *Enisz Béhid* bég török konzul, *Nielsen H. Lindberg*, a svéd kir. konzulátus titkára, *Cselkó Lázár*, a bolgár kir. konzulátus dragománja.

A közgyűlésen *Preszly Elemér* főispán elnök. Emlékkészédet mondott *Förster Aurél* megyebizottsági tag a vármegye közönsége nevében. Szerinte a költőre a legnagyobb megilsztetés az volna, ha mindenben, hazafiságában, jellemében, megyéje szeretetében követik őt.

— Harmadszor szólal föl — mondotta — a vármegye közönsége előtt *Dalmady Győző* érdemes munkásságának és költészetének méltatása végett, de mindig új és új oldalról látja az igaz magyar költő életét és költészetének rendkívüli hatását. Fölkéri a vármegye közönséget, hogy olvassák *Dalmady Győző* verseit, hogy belőlük igaz érzéseket és hazaszeretetet tanuljanak.

Pekár Gyula közoktatásügyi államtitkár a magyar királyi kormány hódolatát hozta a költőnek és idézte a *Föltámadunk!* című, egyik legszebb költeményét, melyet még az elnyomtatás korában írt. A költő már átélte egy föltámadást, de élete alkotmányán ismét heborult a magyar nép. Az ő *Föltámadunk!*-ja legyen mindnyájunknak utmutató a moslami súlyos viszonyok közt is, várya az új feltámadást. Isten küldötte a költőt, a ki jösként, a jövőbe

lat, mi is éppen olyan bizalommal és hittel, mint ő bizott, egész szívünkkel várjuk a magyar föltámadást. *Dalmady* utolsóként távozott el a Petőfi korában élt nagy költőink közül, kire még a Petőfit övezett dicsfényből jutott. Az ére-szobor és az aranybetűs fölirat a halhatatlanok közé emelte a költőt.

Herczeg Ferenc, a Magyar Tudományos Akadémia másodelelnöke a kard és a lant szerepét emelte ki beszédében. A kard kiesett most a nemzet kezéből, ezért a magyar nemzeti irodalmi ápolása és szeretete legyen most a fegyvere s ebben *Dalmady Győző* lelkes példája vezessen s ha eljő az ideje, akkor majd ismét teljes fényében fog ragyogni a magyarok kezében a kard is.

Sajó Sándor a Kisfaludy-Társaság kegyeletét és szeretetét hozta a költő iránt, ki oly nagy szeretettel csüggött a hazáján, a vármegyén és az árvákon; a kiknek atyja volt és a költészetén. Ugy hiszi, hogy az ősi falak közé visszatér *Dalmady Győző* lelke, most is itt van köztünk, szívünkben fölgujtva az igazi szeretet.

Koroda Pál, a Petőfi-Társaság és a Magyar Irodalmi Társaság nevében emlékezett meg a költőről, a ki egyik legjobb versében megáldja kedvenc fáját, az akácfát, a mely alatt boldog órákat töltött. Kívánja, hogy kétszer virágozzanak. Az ő kívánsága viszont az, hogy ne kétszer, hanem sokszor hullassák virágaikat költeményei, ha olvassuk, felelészlve szívünkben az ő tisztá érzéseit.

Végül szót kért a vendégek közül *Enisz Béhid bég*, a török császári konzulátus vezetője, a költő, ki *Dalmady* verseiből török nyelvre fordított. Szilárd hittel hirdette — óriás tetszés mellett — a török-magyar testvériséget, barátságot, a minek legszebb bizonyossága az olyan gyönyörű vers, mint *Dalmadyé: A török katonák*, melyet 1878-ban az orosz-török háboruban küzdő katonákról, az igazi hősookról írt, mert ez mutatja, hogy a mi barátságunk érzése a szivekben van. Ezért a költő *Dalmady* ünneplését egyenesen a törökség nemzeti ünnepének is tartja.

Ezután *Preszly Elemér* főispán indítványára elhatározták, hogy az elhangzott beszédeket egész terjedelmükben megörökítik. Utána impozáns me-

nelben levonult a közgyűlés az emléktábla elé, hódolni a költő géniuszának és hazafiságának. Itt az egyetemi énekkarok Himnusz-éneke után Agoraszto Tivadar alispán szavaira teleplezték az emlékművet, mely Pest vármegye címeres zászlójával volt letakarva s mellette vármegyei hajduk álltak diszorséget.

Az ünnepet az egyetemi énekar zárta be Ammer J. *Nem, nem, soha!* című irredenta dalával, a melynek szépsége a közönségre kiváltképpen mély hatást tett s a szabadság és függetlenség költőjének szobra előtt hitvallásként hangzott.

Az ünnep után a rokonok, barátok és tisztelők nagy száma, köztük a külföldi képviselők, fölkeresték és üdvözölték lakásán a költő özvegyét, a kiről a költő írja, hogy dalai a melegséget, érzelmet és igazságot neki köszönhefték, a ki megszépítette neki a világot.